

ΥΠΑΡΞΙΑΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΣ

Ο άνθρωπος από τότε που απέκτησε την δύναμη της συνειδήσεως και ακόμα περισσότερο την συνείδηση τού ότι έχει συνείδηση και ικανότητα δημιουργίας και αναπτύξεως πολιτισμού, απέκτησε ορισμένες « ατελείτητες ; » εμμονές και συνειδητοποίησε την αδυναμία, φθαρτότητα και θνησιμότητά του.

Έκτοτε, όλα όσα απασχολούν τον άνθρωπο δεν συνίστανται μόνο στην εξασφάλιση των πρώτων αναγκών τροφής, στέγης, ρουχισμού, διατηρήσεως της υγείας και της διαιωνίσεως του είδους, ανάπτυξη τεχνών και επιστημών, πολίτευμα, καθημερινότητα, αλλά είναι και τα εξής :

(1) Η αγωνία, η εξιχνίαση και η γνώση του αγνώστου και ειδικά του μέλλοντος· τί κρύβει το άγνωστο και τί του επιφυλάσσει το μέλλον μαζί με την ανικανότητά του να γνωρίσει και να καταλάβει, εντός του συντόμου χρονικού διαστήματος της ενεργής ζωής του, τι ακριβώς συμβαίνει με τα πράγματα εκείνα από τον περίγυρό του που τού κινούν το ενδιαφέρον, προτού απέλθει ανικανοποίητος από την σύντομη ζωή του. Τί είναι ο έρως (πολυπλοκοποίηση), ο αντέρως (εντροπία), η λογική, η αισθητική, η ηθική, η δικαιοσύνη, κλπ.

(2) Η αναζήτηση απαντήσεων σε μεταφυσικές ερωτήσεις τύπου: ποιός είναι, τί σκοπό έχει, από πού ήλθε και πού πάει, τί είναι ο κόσμος που τον περιβάλλει και τι σκοπό έχει, κλπ.

(3) Τί είναι ο θάνατος· είναι άραγε το τέρμα της υπάρξεώς του ή υπάρχει κάποια συνέχεια· αφού δεν μπορεί να έχει αθάνατη ζωή και απόλυτη γνώση εδώ στην γη τότε μήπως μπορεί να αποκτήσει την πολυπόθητη αθανασία και γνώση μετά τον θάνατο.

Όλα αυτά τα ερωτήματα και στοιχεία μαζί με τις διάφορες απαντήσεις που τους εδόθησαν κατά τόπους και εποχές έπαιξαν και παίζουν έναν τεράστιο ρόλο στην ψυχολογία και στην κουλτούρα όλων των ανθρώπων. Π.χ., ένας σκεπτικιστής στο ερώτημα τί σκοπό έχει η ζωή του ανθρώπου απάντησε ως εξής: Δεν ξέρω αν και τι σκοπό έχει η ζωή του ανθρώπου, αλλά αφού υπάρχομε καλό είναι να ζήσουμε αυτή την ζωή κατά τον καλλίτερο δυνατό τρόπο! Οι θρησκείες λοιπόν έρχονται να μας πούνε ότι έχουν απαντήσεις σε όλα αυτά τα μεταφυσικά ερωτήματα. Πολλές ακόμα λένε ότι έχουν απαντήσεις όχι μόνο στα μεταφυσικά, αλλά και στα φυσικά ερωτήματα και στο πως μπορούμε να καλύψουμε τις φυσικές ανάγκες μας. Ακόμα ισχυρίζονται ότι «δίνουν» πλήρεις λύσεις όχι μόνο σε όλα τα προβλήματα υγείας

της φυσικής ζωής του ανθρώπου αλλά και στην εμμονή του για να αποκτήσει την αθανασία. Η κάθε θρησκεία δίνει τις απαντήσεις της και τις επιβάλλει με τον δικό της τρόπο. Εκτός από τις απαντήσεις, αυτός ο τρόπος, στις πιο πολλές περιπτώσεις, είναι τόσο καθοριστικός για την εξέλιξη και τον τρόπο ζωής της κοινωνίας στην οποία απευθύνεται, ώστε να μην μπορεί να αγνοηθεί. Υπάρχουν βεβαίως εκατοντάδες θρησκείες και χιλιάδες αιρέσεις σ' όλη την ιστορία και σε όλους τους τόπους του κόσμου οι οποίες όλες μαζί παρέχουν χιλιάδες θεούς, αγγέλους, δαίμονες και διαβόλους. Παρουσιάζουν χιλιάδες διαφορετικές πίστεις, θέσεις και απαντήσεις, μεταξύ των οποίων οι περισσότερες είναι αντιφατικές έως αντιδιαμετρικά αντίθετες. Παρά ταύτα η κάθε μία εξ αυτών απαιτεί να μας πείσει ότι αυτή κατέχει τον αληθινό θεό ή τους αληθινούς θεούς και την απόλυτη αλήθεια χωρίς όμως να παρέχει κανένα από κριτήριο το οποίο κάνει εμφανή ή αποδεικνύει αυτόν τον ισχυρισμό. Λόγια λοιπόν ανεξέταστα και ανεξέλεγκτα. Άλλες πάλι εμφανίζονται ως κοσμοαντιλήψεις, αισθητικές ή μη αισθητικές, αλλά και αυτές δεν παρέχουν κάποιο εφαρμόσιμο κριτήριο.

Πάντως από λίγο έως πολύ όλες εργάζονται αδιάκοπα για να αιχμαλωτίσουν όσο πιο πολλούς πιστούς οπαδούς μπορούν από την νηπιακή ηλικία μέχρι την προκεχωρημένη, με εργαλεία την πίστη, την πλύση εγκεφάλου, τον εκφοβισμό, τον καταναγκασμό και όχι αυτό που αποκαλούμε γνώση. Έτσι μεταξύ των θρησκειών εμφανίστηκαν και οι καταστροφικές θρησκείες. Αυτές είναι οι θρησκείες εκείνες οι οποίες εκμεταλλευόμενες την επιθυμία και την αναζήτηση του ανθρώπου για απαντήσεις προς τα ανωτέρω ερωτήματα και την τεράστια προσπάθειά του προς επίλυση των αναγκών του μαζί με την παρεπόμενη ψυχολογία που όλα αυτά δημιουργούν, επιβάλλουν με κάθε θεμιτό και αθέμιτο μέσο τις δογματικές απαντήσεις τους, καπελώνουν τον άνθρωπο και τον εξαθλιώνουν παντοιοτρόπως. Το μόνο που τις ενδιαφέρει είναι το ίδιο συμφέρον, ό,τι κι' αν είναι αυτό όσο διεστραμμένο και παράλογο. Διά τούτο θέτουν ως δόγμα τους ότι : «όποιος δεν είναι μαζί τους τότε αυτομάτως είναι εναντίον τους». Αυτές οι θρησκείες είναι κυρίως οι κοσμοπολιτικές θρησκείες, εν αντιθέσει προς τις παραδοσιακές, με κύρια παραδείγματα τον Χριστιανισμό και τον Μουσουλμανισμό, χωρίς βεβαίως να λησμονούμε τις θρησκείες των μεσοανατολικών ερήμων, εν τίνι μέτρω τον Ζωροαστρικό δυϊσμό, τα Γιαχβιστικά μορφώματα του Εβραϊο-Ιουδαϊσμού από : τους Ησαΐες (τέσσερις), τον Ιερεμία, τον νεαρό βασιλέα Ιωσία με το λειτουργιαχβικό ιερατείο του, τον Ωσηέ, τον ιερέα Έσδρα με τον γραμματέα Νεεμία, κ.ά. Δεν θα καταπιαστούμε εδώ με το να παρουσιάσουμε μια πλήρη σύγκριση μεταξύ κοσμοπολιτικών και παραδοσιακών θρησκειών. Αυτό αποτελεί ένα πολύ μεγάλο και επίπονο έργο που το έχουν πραγματευτεί και μάλλον εξαντλήσει πολλοί σπουδαίοι ιστορικοί κοινωνιολόγοι (Ο. Spengler, Α. J. Toynbee, κ.α.). Θα αρκεστούμε μόνο στο να πούμε τα εξής: Κοσμοπολίτης είναι το άτομο που αυτοδιαφημίζεται ως πολίτης του κόσμου, χωρίς πατρίδα, χωρίς κοινωνική σχέση ή ενδιαφέρον, χωρίς να αισθάνεται ότι ανήκει σε κάποια ιδιαίτερη εθνική ομάδα, χωρίς κοινωνική συνοχή και πολιτισμό. Πολλάκις επαίρεται και καυχάται δι' όλα αυτά ! Έτσι λοιπόν Κοσμοπολιτική είναι η θρησκεία η οποία συνελήφθη και φτιάχτηκε ως νέα ιδέα ή αίρεση άλλης θρησκείας από ολίγα άτομα του κοσμοπολιτικού περιθωρίου τα οποία έπαιξαν συγκεκριμένους ρόλους στην τεχνητή δημιουργία της και η οποία ξεκινώντας από ολίγα καθορισμένα γεωγραφικά σημεία τελικά επανδρώθηκε, αναπτύχθηκε και ουσιαστικά έλαβε την τελική μορφή της σε γκέτη μεγαλουπόλεων, εν μέσω κοσμοπολιτικών

ατόμων και ατόμων που βαρέθηκαν ή εμίσησαν την πολιτισμική τους υπόσταση και εν μέσω αντιφατικών και νοσηρών καταστάσεων. Μια τέτοια θρησκεία υποφέρουσα από πλέγμα κατωτερότητας και άκρατο ρατσισμό θέτει ως σκοπόν της την απανταχού εξάπλωσή της, την υποδούλωση ολοκλήρου τους κράτους ή αυτοκρατορίας εντός του οποίου ευρίσκεται υπό την κυριαρχία της και την διά παντός μέσου επιβολή της δικής της άκαμπτης, ανεξέλικτης και καταστροφικής υποκουλτούρας. Διά τούτο όχι μόνο δεν διστάζει να καταστρέψει τον ήδη υπάρχοντα πολιτισμό μαζί με όλα τα καλά και χρήσιμα επιτεύγματά του αλλά και το επιδιώκει μετά μανίας. Αλλιώς, ως στατική και απόλυτα δογματική θρησκεία δεν έχει καμιά προοπτική για αναδημιουργία και διαιώνιση. Την ενδιαφέρει το ανεπιβεβαίωτο μέλλον αναλώνεται με αυτό και διά τούτο συνεχώς προφητεύει.

Μεταξύ των μέσων που χρησιμοποιεί προς επίτευξη των σκοπών της είναι το δόγμα, ο φόβος, το ψεύδος, ο παραλογισμός και η βία.

Εν αντιθέσει, η παραδοσιακή θρησκεία δημιουργήθηκε και αναπτύχθηκε στην ελεύθερη ύπαιθρο κατ' ευθείαν και αυθόρμητα από τον ψυχισμό, την αντίληψη ηθικής και αισθητικής των ατόμων μιας ομάδας υπό την επίδραση της γενικής φυσικής νομοτέλειας, του εκεί περιβάλλοντος, της εκεί υπάρχουσας ιδιαίτερης φυσικής καταστάσεως, των εκεί αναγκών και των συνθηκών εργασίας. Αυτή πέραν του ορατού και του απωτέρου μέλλοντος αντιμετωπίζει άμεσα το παρόν, όπισθεν του οποίου υπάρχει ο άχρονος μύθος ο οποίος στα αρχικά στάδια μεταφέρει την συσσωρευόμενη γνώση και αντίληψη με διάφορες εικόνες, παρομοιώσεις, μεταφορές, και διδακτικές αφηγήσεις, χωρίς να αποκλείει τις συν τω χρόνω επιστημονικές ανακαλύψεις και διατυπώσεις τις οποίες μάλιστα και καλωσορίζει. Πρόκειται για φυσική θρησκεία ή καλλίτερα κοσμοθέαση και όχι για ξαφνική δημιουργία επειδή έτσι το θέλησε ξαφνικά κάποιος εξωσυμπαντικός και αποκαλυπτικός θεός. Οι θεοί της είναι ενδοσυμπαντικοί, δημιουργήματα του σύμπαντος, και εκπροσωπούν ή προσωποποιούν τις φυσικές οντότητες, ιδιότητες και δυνάμεις οι οποίες τελούν κάτω από τον φυσικό νόμο της συνεχούς εξελικτικής βελτιώσεως. Ως δυναμική θρησκεία εκτός του ότι δημιουργεί πολυποικίλες μορφές και προωθεί την ανάπτυξη πολιτισμού, έχει την ιδιότητα να αναπλάσεται και να εξελίσσεται κάτω από τις συνεχείς προόδους της συνειδήσεως, της γνώσεως και του πολιτισμού. Δεν θέτει ως σκοπό της την μοναδική επικράτησή της και την απόλυτη δογματικότητά της, πράγματα που ουδέποτε την απασχολούν. Μετά ταύτα, τα φαινόμενα δεικνύουν ότι, από τότε που ο άνθρωπος απέκτησε συνείδηση η Ιστορία κινείται όπως ένα φύλλο χαρτιού που πέφτει εντός του αέρος υπό την επίδραση της βαρύτητας. Πάει δεξιά, αριστερά, πάνω, κάτω, κάνει κύκλους, ανακυκλώσεις, ευθείες πτώσεις, κ.ο.κ. Έτσι λοιπόν η ιστορία του ανθρώπου είναι γεμάτη με διάφορα διαδοχικά διαστήματα, ακμής και προόδου, παρακμής και δυστυχημάτων, κλπ. Κατά την εκτίμηση πολλών μεγάλων ερευνητών όπως και την δική μας, το μεγαλύτερο δυστύχημα που έγινε ποτέ στην ιστορία ήταν η επικράτηση του Χριστιανισμού, επειδή έτσι το θέλησε ο διεφθαρμένος και εγκληματικός Ρωμαίος αυτοκράτωρ Κωνσταντίνος στις αρχές του τετάρτου αιώνα Κοινής Εποχής (Κ.Ε.). Οι συνέπειες αυτού του δυστυχήματος ήταν τρομακτικά καταστροφικές για κάθε έκφανση και δραστηριότητα βίου και πολιτισμού από τότε μέχρι σήμερα και όπως φαίνεται θα συνεχίσουν ούτως ακόμη επί μακρόν. Η οπισθοδρόμηση που επήλθε σε κάθε εκδήλωση ζωής και τομέα πολιτισμού ήταν πέραν πάσης προβλέψεως. Η δυστυχία που προέκυψε ήταν τρομακτική. Η λέξη «μεσαίων», «μεσαίωνας» για την

επακολουθήσασα υπερχλιετή εποχή παρακμής, αγραμματοσύνης, δεισιδαιμονίας και σκοταδισμού έχει μείνει ήδη από πολύ καιρό παροιμιώδης. Δεύτερο μεγάλο δυστύχημα ήταν η δημιουργία και εξάπλωση τού Μουσουλμανισμού, ο οποίος και πάλι παρήχθη ως νέα Εβραιοχριστιανική αίρεση με νέο πρόγραμμα. Η ανθρωπότητα ύστερα από πολλούς αιώνες αγώνων και αίματος φαίνεται να προσπαθεί να εξέλθει απ' αυτή την κατάσταση. Αλλά ακόμα φαίνεται να προσπαθεί, όχι όμως και ότι εξήλθε ! Η αναπηρία τής ανθρωπότητας ήταν τόσο παραλυτική ώστε ακόμα και σήμερα παρά τις προόδους της φιλοσοφίας, της επιστήμης και της τεχνολογίας, και παρά τις τόσες διδαχές του παρελθόντος και της ιστορίας, και παρά τις τόσες μεγάλες προσπάθειες μεγάλων διαφωτιστών, ανθρωπιστών και ευεργετών, ακόμα δεν είναι σε θέση να θέσει ένα θετικό τέρμα σ' αυτή την ιστορική ατυχία. Σ' αυτό το πρόβλημα καθοριστικό ρόλο παίζουν και τα υπάρχοντα κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά συστήματα τα οποία δεν επιθυμούν ανθρώπους μορφωμένους με γνώση, σκέψη, κρίση, κλπ, αλλά υποτελείς υπηκόους ή καλλίτερα εν τοις πράγμασι δούλους και ρομπότ. Στα υπάρχοντα συστήματα συμφέρει να έχουν και να διατηρούν άτομα τα οποία κατά συντριπτική πλειοψηφία είναι αφιλοσόφητα και προβατοποιημένα και τα οποία αιωρούνται μέσα σε μια συνεχή ανασφάλεια μεταξύ πάτου και κορυφής, αναλώνονται σε ένα συνεχές κυνήγι των προς το ζην, έχουν στόχους διάφορες απατηλές, ή ανόητες ή καταστροφικές επιδιώξεις και οι ελπίδες των παραμένουν συνεχώς φρούδες.

Ιωάννης Ρούσσοσ